

Говор гувернера Јоргованке Табаковић на Годишњем пленарном састанку са европским чланицама и посматрачима NGFS-a

Поштоване колеге,

Пре свега да вам се представим, ја сам Јоргованка Табаковић, гувернер Народне банке Србије у трећем мандату, и ово је моја тринаеста година на том месту. Желим да истакнем да је овај NGFS форум за нас изузетно важан, и моје присуство и присуство вицегувернера Ане Ивковић су доказ за то.

Ми из Народне банке Србије поздрављамо предложене стратешке циљеве NGFS-a јер су усмерени ка изградњи капацитета.

Желим да се захвалим свима, посебно Секретаријату NGFS-a и др Сабини Маудерер, на свему што су урадили, и то са великом страшћу према послу. Без страсти нема ни резултата.

Вековима смо узимали природу и ресурсе здраво за готово, али сада смо дошли до времена последица многих разарајућих активности и недостатка деловања.

Током наредних неколико минута поделићу са вама водеће принципе Народне банке Србије у вези са агендом за климу и природу, као и наше мишљење о оснивању европске регионалне групе NGFS-a.

- Почећу са општим закључком да смо током скоро десет година од прве УН конференције о климатским променама у Паризу кренули са почетне тачке, али не тако брзо као што смо желели. Али на том путу смо научили да нам треба флексибилност у реализацији циља који остаје непромењен – да до 2050. достигнумо нулту нето емисију. И ово је прва општа порука коју желим да истакнем – потребна нам је јача посвећеност, али и **ФЛЕКСИБИЛНОСТ** у ангажовању на реализацији агенде везане за климу и природу.

- Друга важна порука је да, колико год нам били потребни амбициозни циљеви, још је важније да ти **ЦИЉЕВИ** буду **РЕАЛНИ** и **ОСТВАРИВИ**. Да ти циљеви буду прилагођени стварним околностима како не би остали само неки број на папиру који ћемо мењати по вољи. Предложене измене регулатива и директива ЕУ у вези са климом иду у том правцу и то је приступ који би требало да пратимо.

- Такође су нам потребне институције које имају **НЕЗАВИСНОСТ** – *de facto* и *de jure*. Не желимо да циљеви везани за климатске промене буду повучени са агенде од стране гласне, али утицајне мањине, посебно оних који су највише користи извукли из индустрија које имају јако негативан утицај на животну средину, често повезан са загађењем. Оних који ће највише изгубити од зелене транзиције.

Зато европски регион може да предводи ову транзицију. Заостајемо за неким регионима када је реч о иновацијама, али је Европа далеко испред када је у питању уређена зелена транзиција. Наставак стратешке подршке с највишег нивоа биће најважнији за даље покретање агенде за ублажавање климатских промена и заштиту животне средине.

- Важан предуслов за одрживе резултате је и активно укључивање **СВИХ ИНСТИТУЦИЈА** И **СВИХ УЧЕСНИКА**. Владе су обавезне да делују, али и компаније и

становништво такође. Компаније треба да науче да гледају даље од краткорочног хоризонта када процењују зелене и чисте пројекте који обично захтевају већа улагања у првој фази, али доносе и већи профит. Као што је Адам Смит рекао: „Пекар не пече хлеб зато што жели да нас нахрани, већ зато што жели да оствари профит”. Компаније треба да уложе свој новац, или боље речено – да инвестирају у своју будућност, али ми морамо гласно да објашњавамо исплативост „прављења тог хлеба” на средњи и дуги рок.

- Подједнако је важно у данашњем свету брзих промена имати стручну, али једноставну комуникацију о утицају климатских ризика на БДП. Сви знамо да су централне банке веома добро оспособљене за тај посао. Развили смо одличне аналитичке инструменте, а сада морамо чешће да делимо резултате наших анализа и да их јавно саопштавамо – као што сте и ви рекли: транспарентно. Свако од нас, у свакој прилици која се укаже.

- Дугорочни климатски сценарио NGFS-а са новом функцијом штете, која показује још већи утицај климатских промена на БДП него што се раније процењивало, одличан је алат за то. Краткорочни климатски сценарији за централне банке и супервизоре такође. Али морамо деловати заједно и ставити све то у контекст разарајућих ефеката на радна места, плате, цене некретнина, укупну инфлацију, куповну моћ... тако да то може да разуме сваки појединац.

Да резимирам. Чињеница је да каснимо и да не можемо да вратимо време уназад. Ту привилегију немамо. Али морамо да сарађујемо заједно, уз укључивање свих институција. Нису нам потребни неки ВЕЛИКИ и сложени климатски планови и закони, већ поједностављени, реални и одрживи оквири. Такође нам је потребна флексибилност у осмишљавању будућних инструмената и мера. Имамо европски оквир који нас води, а имамо и наше националне планове које треба да следимо.

Што се тиче европске регионалне групе – верујем да статистика NGFS-а потврђује да су европске земље највише ангажоване у овом формату умрежавања. Чињеница да се скоро 45% чланства односи на европске земље јасан је знак да већ имамо снажан ангажман од стране европских чланица. За земље кандидате за чланство у ЕУ – као што је моја Србија – европска регионална група може бити веома добра платформа за информисање о плановима и имплементацији климатске агенде ЕУ, како бисмо били што боље припремљени када постанемо чланице.

Драге колеге,

Много пута у животу све је изгледало готово безнадежно, као у време COVID-а – али се живот увек неизбежно враћао у нормалу. Никада исту, али ипак нормалу. Оно што је уништено се обнови, оно што је сломљено се поправи, али је цена могла бити много мања. Имамо обавезу да јасно комуницирамо о огромним губицима који настају због неизвршавања климатских мера. Морамо да идемо изван наших законом прописаних функција – и да окупимо све институције да раде на овом заједничком задатку, уместо да губимо енергију на некоординисане активности.

Наша лична мишљења о различитим областима се разликују, али је потреба за озбиљним деловањем по климатским питањима неспорна. Дакле, имамо добру полазну основу и хајде да наставимо да је користимо – али гласније.

Сабина, верујем у Вас и Ваше лидерство у овом послу. Хвала вам на стрпљењу.

Хвала вам!